

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Kaniové a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **SOLAR PROJEKT LIBNÍČ s. r. o.**, se sídlem Údolní 567/33, Brno, zastoupený JUDr. Ing. Martinem Florou, Dr., advokátem se sídlem Opletalova 1284/37, Praha 1, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 9. 2013, č. j. 23981/13/5000-14203-706599, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 17. 2. 2015, č. j. 62 Af 108/2013 - 37,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Specializovaný finanční úřad (dále jen „správce daně“) vydal dne 18. 2. 2013 rozhodnutí č. j. 37524/13/4022-07000-303318 a č. j. 39934/13/4022-07000-303318, a dne 18. 3. 2013 rozhodnutí č. j. 88683/13/4022-07000-303318, kterými podle § 237 odst. 4 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, zamítl stížnosti žalobce na postup plátce daně - společnosti E.O.N. Distribuce, a. s. (dále jen „plátce daně“) při výběru odvodu z elektřiny ze slunečního záření (dále též „odvod“) podle § 7e a § 7g zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů, ve znění účinném do 31. 12. 2012.

[2] Žalobce podal proti uvedeným rozhodnutím správce daně odvolání, která žalovaný v záhlaví specifikovaným rozhodnutím zamítl a napadená rozhodnutí potvrdil.

[3] Proti rozhodnutí žalovaného brojil žalobce žalobou u krajského soudu, ve které zejména namítal, že daňová povinnost protiústavně zasahuje do jeho majetkových práv, porušuje zákaz retroaktivity a odporuje principu rovnosti a principu legitimního očekávání. Domníval se rovněž, že se u něho jedná o specifický případ zmiňovaný v nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, kdy má aplikace citovaných ustanovení zákona č. 180/2005 Sb. za následek vznik protiústavnosti, neboť v jeho případě došlo k porušení zákonem garantované patnáctileté doby návratnosti investice. K tomu již před správcem daně navrhl provedení důkazu svými účetními doklady a samostatnou finanční analýzou.

[4] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Zdůraznil, že ústavností právní úpravy odvodu z elektřiny ze slunečního záření se zabýval Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11, přičemž neshledal porušení zákazu retroaktivity či principů legitimního očekávání a právní jistoty. S těmito závěry se krajský soud plně ztotožnil a žalobcovy námitky v tomto směru vyhodnotil jako nedůvodné. Pokud jde o Ústavním soudem zmiňované specifické situace, v nichž by uvalený odvod měl rdousící efekt na výrobce energie ze slunečního záření, poukázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57. S ohledem jeho závěry nelze individuální dopady solárního odvodu zohlednit v řízení o stížnosti na postup plátce daně. Z tohoto důvodu soud rovněž odmítl provést důkazy vztahující se k námitce likvidačního efektu v dané věci.

II.

Důvody kasační stížnosti

[5] Žalobce (stěžovatel) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek a rozhodnutí žalovaného zrušil a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení.

[6] Nejprve stěžovatel obsáhle zrekapituloval průběh celého řízení před správcem daně, žalovaným i před soudem. Obecně pak zopakoval žalobní tvrzení týkající se nepředvídatelnosti právní úpravy, libovůle zákonodárce a nerovnosti v přístupu k právu podnikat. Tvrdil, že sražení odvodu za elektřinu ze slunečního záření, jakož i odvod sám odporuje zákazu retroaktivity a principu ochrany legitimního očekávání, což doložil příklady z judikatury Ústavního soudu. Postup plátce daně ani postup správce daně či žalovaného nelze odůvodnit prostým odkazem na povinnost postupovat v souladu se zákonem. Ústavní soud se v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 nevěnoval hodnocení skutečnosti, že zavedením solárního odvodu došlo k porušení garance poskytnuté výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů ustanovením § 2 odst. 8 (dříve odst. 9) vyhlášky Energetického regulačního úřadu č. 140/2009 Sb. Tímto se však nezabýval ani krajský soud a jeho rozsudek je proto nepřezkoumatelný.

[7] Stěžovatel zopakoval žalobní námitku týkající se garance zachování 15leté doby návratnosti investice. V této souvislosti nesouhlasil ani se závěrem krajského soudu, který reprodukoval úvahy rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu s tím, že posuzování likvidačního dopadu do pozic stěžovatele není relevantní (nelze provádět) v řízení o stížnosti na postup plátce daně a námitky likvidačního dopadu lze uplatnit pouze v odlišném procesním prostoru. Stěžovatel považuje postup proponovaný usnesením rozšířeného senátu za nerealizovatelný. Podmínky, aby žalobce mohl žádost o prominutí (byť části) odvodu uplatnit, nebyly vůbec exekutivou naplněny, a to přes výslovný apel rozšířeného senátu.

[8] Krajský soud podle stěžovatele neprovedl žádné vlastní hodnocení toho, nakolik a zda vůbec institut solárního odvodu zakotvený do § 7a až 7i zákona č. 180/2005 Sb. odpovídá ustanovením směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/77/ES, ze dne 27. září 2001,

pokračování

o podpoře elektrické energie z obnovitelných zdrojů na vnitřním trhu s elektrickou energií, a směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2009/28/ES, ze dne 23. dubna 2009, o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES, které měly být jeho prostřednictvím do právního řádu transponovány. Podle názoru stěžovatele je institut solárního odvodu zavedený v českém právu s uvedenými směrnici v zásadním rozporu, neboť odporuje jejich cíli a účelu. Ačkoliv si je stěžovatel vědom, že v žalobě poukazoval na uvedený rozpor pouze stručně bez doprovodné argumentace, nelze dle něj považovat v kasační stížnosti uvedené podrobné odůvodnění tohoto rozporu za novotu v dosavadních žalobních tvrzeních. Nadto hodnocení uvedeného rozporu podléhá obecné zásadě *iura novit curia* a jeho provedení není podmíněno procesní aktivitou účastníků.

[9] Stěžovatel tedy navrhl, aby Nejvyšší správní soud řízení přerušil a požádal Soudní dvůr EU o vydání rozhodnutí o předběžné otázce, zda směrnice č. 2001/77/ES a č. 2009/28/ES připouští, aby členské státy, které na základě směrnic vytvořily systém podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů poskytující garanci nesnížení výkupních cen elektřiny po celou dobu životaschopnosti výroben, výkupní ceny ještě před skončením životnosti výroby v rozporu s poskytnutou garancí snížily o 26 %.

III.

Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

[10] Žalovaný ve svém vyjádření odkázal na závěry nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 a uvedl, že se ztotožňuje se závěry vyjádřenými v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 76/2013. Dle názoru žalovaného nelze po plátcích daně spravedlivě požadovat, aby jakkoliv posuzoval a eventuálně zohledňoval individuální dopad odvodu na poplatníka. Jeho názor by nebyl pro správce daně závazný a vystavoval by se tak riziku negativních důsledků vyplývajících z odpovědnostního vztahu dle § 233 odst. 3 daňového řádu. V této souvislosti žalovaný odkázal také na usnesení Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2483/14 ze dne 12. 11. 2014. Názor o tom, že individuální dopady solárního odvodu nelze přezkoumávat v řízení o stížnosti dle § 237 odst. 3 daňového řádu, Ústavní soud potvrdil nálezem ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14. Žalovaný shrnul, že správce daně nedisponuje nástroji, které by mu v daňovém řízení o stížnosti dle § 237 daňového řádu umožnily přezkoumávat důvodnost tvrzeného neústavního dopadu solárního odvodu na daňový subjekt. Žalovaný tedy nebyl povinen přezkoumávat majetkovou situaci stěžovatele, přičemž nadále trvá na tom, že postup správního orgánu byl v daném případě zcela v souladu s procesním i hmotněprávním předpisem.

[11] Návrh stěžovatele na předložení předběžné otázky Soudnímu dvoru považuje žalovaný za nedůvodný. Otázkou rozporu zavedení solárního odvodu s právem Evropské unie se totiž Nejvyšší správní soud již mnohokrát zabýval, avšak žádný rozpor neshledal.

[12] Žalovaný tedy navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou. Zároveň požádal, aby mu soud přiznal náhradu nákladů řízení v paušální částce 300 Kč jako náhradu výdajů na jeden úkon právní služby podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), a to za úkon písemného podání vyjádření ke kasační stížnosti dle § 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 11 odst. 3 advokátního tarifu. V této souvislosti žalovaný odkázal na § 36 odst. 1 s. ř. s. zaručující účastníkům rovné postavení a podpůrně na nález Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 39/13 ze dne 7. 10. 2014.

IV.

Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení. Dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a je tedy projednatelná.

[14] Nejprve se soud zabýval námitkou nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku spočívající v nedostatečném vypořádání otázky, zda zavedením odvodu z elektřiny ze slunečního záření došlo k porušení garance poskytnuté výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů. Dále přezkoumal okruh námitek vyjadřujících se k neústavnosti právní úpravy odvodu. Nakonec hodnotil kasační námitku tvrdící rozpor české právní úpravy s unijním právem, konkrétně se směrnicemi č. 2001/77/ES a č. 2009/28/ES, a důvodnost položení předběžné otázky Soudnímu dvoru.

[15] Kasační stížnost není důvodná.

IV.A Nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku

[16] Stěžovatel se domnívá, že se Ústavní soud v citovaném nálezu a ani krajský soud v napadeném rozsudku nevěnovaly hodnocení otázky, zda zavedením odvodu z elektřiny ze slunečního záření podle § 7a až § 7i zákona č. 180/2005 Sb. došlo k porušení garance poskytnuté výrobcům elektřiny z obnovitelných zdrojů ustanovením § 2 odst. 8 (původně odst. 9) vyhlášky Energetického regulačního úřadu č. 140/2009 Sb.

[17] Z odůvodnění rozsudku krajského soudu je však zřejmé, že se soud uvedenou otázkou zabýval. Na stranách 4–7 napadeného rozsudku podrobně rekapituloval závěry Ústavního soudu (z nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11) věnované garanci patnáctileté návratnosti investice, podrobně vysvětlil, že Ústavní soud nedospěl k závěru, že by výnosem ve smyslu § 6 odst. 1 písm. b) bodu 2. zákona č. 180/2005 Sb. měla být určitá konkrétní výše čistého zisku. Uvedl, že to sice může vést k polemikám, zda minimální státem garantovaná cena, za níž je elektřina vykupována, je stanovena Energetickým regulačním úřadem v dostatečné výši, nicméně otázkou výkupních cen se Ústavní soud nezabýval, neboť protiústavnost snížení ziskovosti provozování elektrárny nebyla spojována se snížením výkupních cen, ale se zavedením odvodu za elektřinu ze slunečního záření. Přesto však Ústavní soud dodal (a krajský soud rovněž zdůraznil), že i přes zavedení odvodu je zisk provozovatelům fotovoltaických elektráren garantován. Soud závěrem uvedl, že v projednávané věci (žaloba proti rozhodnutí žalovaného o stížnosti na postup plátce daně) jsou tyto námitky nerelevantní.

[18] Nejvyšší správní soud proto nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku v tomto ohledu neshledal, neboť krajský soud se uvedenou žalobní námitkou dostatečně zabýval a z jeho odůvodnění je zřejmé, proč ji neshledal jako případnou.

V.B Soulad právní úpravy odvodu s ústavním pořádkem

[19] Druhý okruh kasačních námitek v podstatě míří do neústavnosti právní úpravy vztahující se k odvodu z elektrické energie. Kasační stížnost je zopakováním žalobních bodů obecně namítajících porušení principu rovnosti, legitimního očekávání a zákazu retroaktivity.

[20] Sám stěžovatel uvádí, že si je vědom toho, že ani správní orgány a ani soudy nemohou v těchto otázkách postupovat odlišně, než jak učinil Ústavní soud ve zmíněném plenárním nálezu, a že se nemohou od závěrů zde vyslovených odklonit. Stěžovatel v kasační stížnosti

pokračování

obsáhle rekapituluje pasáže a závěry nálezu Ústavního soudu a zdůrazňuje, že jsou mu známy, avšak se zvoleným řešením nesouhlasí.

[21] Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že opakováním pasáží jak z plenárního nálezu Ústavního soudu, tak rozsudku krajského soudu vztahujícím se k otázkám stěžovatelem tvrzené retroaktivity právní úpravy, libovůle zákonodárce, porušení principu rovnosti a legitimního očekávání, by k objasnění věci nad rámec již opakovaně uvedeného nikterak nepřispěl. Závěry Ústavního soudu v těchto otázkách jsou zřejmé, byly podrobně popsány krajským soudem a s těmito závěry se zcela ztotožňuje i Nejvyšší správní soud. Bylo by zcela nadbytečné (a to i z důvodu zjevné obeznámenosti stěžovatele s těmito závěry), aby je na tomto místě znovu uváděl.

[22] Soud odmítá rovněž nesouhlas stěžovatele se závěrem krajského soudu, že v řízení o stížnosti na postup plátce daně nejsou námitky o likvidačních účincích relevantní. Stížnost dle § 237 daňového řádu totiž představuje specifický prostředek obrany poplatníka vůči plátcí daně při uplatňování srážkové daně. Jedná se o ochranu před nezákonným postupem plátce, o nástroj určený pro „řešení sporu mezi plátcem a poplatníkem“, který slouží zejména k tomu, aby byl postup plátce podroben kontrole státní moci a poplatník byl před případným nezákonným postupem plátce prostřednictvím konečného rozhodnutí správce daně ochráněn; v takovém řízení není prostoru pro řešení tvrzených individuálních likvidačních účinků právní úpravy. K témuž závěru ostatně dospěl i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení č. j. 1 Afs 76/2013 – 57.

[23] Stěžovatel nad rámec důvodů uvedených v žalobě reagoval i na upozornění krajského soudu na existenci závěrů rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ohledně procesního prostoru pro obranu před likvidačními účinky solárního odvodu. Stěžovatel *de facto* polemizuje se závěry rozšířeného senátu, tato polemika však nemůže vést k jeho úspěchu v nynějším řízení. Závěry rozšířeného senátu jsou jednoznačné a plně dopadající na posuzovanou věc, přičemž senát rozhodující v této věci nevidí žádný důvod k tomu, aby se pokoušel o jejich změnu iniciováním nového řízení před rozšířeným senátem. K argumentaci stěžovatele nicméně považuje za vhodné uvést následující.

[24] Usnesení rozšířeného senátu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013 – 57, je určující pro posouzení námitky týkající se prokazování porušení zákonem garantované patnáctileté doby návratnosti investice a rdousícího efektu solárního odvodu.

[25] Nejvyšší správní soud (pro zdůraznění souvislostí) shrnuje, že Ústavní soud ve výše opakovaně zmiňovaném nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 nevyhověl návrhu skupiny senátorů na zrušení části zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů upravující tzv. solární odvod. Na závěr zmíněného nálezu však dodal, že „*při abstraktním přezkumu ústavnosti není schopen objektivně prokázat nebo hypoteticky vymodelovat všechny myslitelné situace, které napadená ustanovení v individuálním případě mohou vyvolat. Předmětem posouzení tedy nyní nemohou být ani specifické případy jednotlivých výrobců, u nichž s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, s přihlédnutím k míře podnikatelského a ekonomického rizika může Ústavní soud své posouzení upřesnit v budoucnu.*“ Podle Ústavního soudu totiž zjevně „*nelze vyloučit, že v individuálních případech dolehne některé z napadených ustanovení na výrobce jako likvidační („rdousící efekt“) či zasahující samotnou majetkovou podstatu výrobce v rozporu s čl. 11 Listiny – tedy protiústavně. Zde bude nutno hodnotit jak dodržení garancí ve smyslu § 6 odst. 1 zákona č. 180/2005 Sb. v jejich dlouhodobém (patnáctiletém) trvání, tak okamžitě (průběžně) účinky napadených ustanovení, aby byl v takovém výjimečném případě vzniklý nárok ochráněn.*“ Pro takové specifické případy pak zavázal obecné soudy „*udělat vše pro spravedlivé řešení, jakkoliv se to může jevit složité*“ (bod 88. nálezu).

[26] Rozšířený senát následně dovodil, že institut stížnosti na postup plátce daně není za stávající právní úpravy nástrojem, který by umožnil správci daně posuzovat věc s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem a v odůvodněných případech poskytnout poplatníkovi efektivní ochranu. V nyní projednávaném případě proto krajský soud správně uvedl, že v řízeních, jež vyústila v napadené rozhodnutí žalovaného (tj. v řízeních o stížnosti na postup plátce daně), není místa pro řešení namítaných likvidačních dopadů solárních odvodu na stěžovatele.

[27] Podle rozšířeného senátu je nejvhodnějším prostředkem k zohlednění individuálních účinků odvodu vyměřeného podle zákona, leč dopadajícího rdousícím způsobem na jednotlivce, za stávající právní úpravy institut prominutí daně, upravený v § 259 a 260 daňového řádu (k podrobnostem viz body [48] až [57] citovaného usnesení rozšířeného senátu).

[28] Závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu potvrdil Ústavní soud ve svém nedávném nálezu ze dne 13. 1. 2015, sp. zn. II. ÚS 2216/14.

[29] Stěžovatel v reakci na uvedené závěry vznesl v kasační stížnosti otázku, jak má postupovat, jestliže exekutiva dosud nenaplnila požadavky plynoucí jak z nálezu Ústavního soudu, tak z apelu rozšířeného senátu. K této otázce se Nejvyšší správní soud bohatě vyjádřil v nedávném rozsudku ze dne 17. 12. 2014, č. j. 1 Afs 121/2014 – 52. Ve zmíněné věci si soud vyžádal stanovisko Ministerstva financí, ze kterého vyplynulo, že ministr financí momentálně neplánuje vydat rozhodnutí o prominutí daně dle § 260 odst. 1 písm. a) daňového řádu, které by dopadalo na poplatníky solárního odvodu. V přípravě nejsou ani žádné změny relevantní zákonné úpravy. Ministerstvo nicméně zdůraznilo, že danou problematikou se s cílem naplnit principy vyslovené soudní mocí intenzivně zabývá a přikládá závěrům Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu ohledně možného „rdousícího efektu“ solárního odvodu v individuálních případech maximální důležitost.

[30] Podle názoru Ministerstva financí lze „rdousícímu efektu“ solárního odvodu za současné právní úpravy účinně předcházet postupem podle § 156 a 157 daňového řádu, tedy posečkáním úhrady jiných daní, u kterých výrobci elektřiny ze slunečního záření vzniká povinnost jejich úhrady. Ve výjimečných případech, kdy má odvod na poplatníka - výrobce elektřiny ze slunečního záření - likvidační účinky, lze podle Ministerstva financí důvodně předpokládat, že jeho ekonomická situace bude celkově špatná a tento poplatník bude mít popř. nedoplatky i na jiných daních. Pro uplatnění institutu posečkání je přitom rozhodující posouzení komplexní situace daňového subjektu. Pokud tedy bude v konkrétním individuálním případě shledán „rdousící efekt“ odvodu, nic nebrání správci daně toto zohlednit a poskytnout poplatníkovi úlevu např. formou posečkání úhrady daně z příjmů či daně z přidané hodnoty. Ve smyslu ustanovení § 157 odst. 7 daňového řádu může zároveň správce daně z důvodu tvrdosti založené ekonomickými nebo sociálními poměry daňového subjektu upustit od předeepsání úroku z posečkání.

[31] Ministerstvo financí dále odkázalo na upozornění, které pro daňové subjekty zveřejnilo na internetových stránkách daňové správy dne 18. 9. 2014 (<http://www.financnisprava.cz/cs/dane-a-pojistne/novinky/2014/resenimoznych-individualnich-likvidacni-5347>). Podle Ministerstva financí představuje uvedený postup mechanismus požadovaný Ústavním soudem pro možnost individuálního řešení případných likvidačních účinků odvodu z elektřiny ze slunečního záření.

[32] Lze tedy shrnout, že pokud se výrobce elektřiny ze slunečního záření dostane do situace individuálních likvidačních účinků spojených s úhradou (odvedením) této daně, může požádat o posečkání s úhradou jiné daně. Správce daně posoudí jeho celkovou ekonomickou situaci

pokračování

a nastane-li takový účinek, rozhodne o posečkání s úhradou jiné daně. Garance patnáctileté návratnosti investice do solární elektrárny však neznamená právo každého jednotlivého podnikatele v oboru výroby elektřiny ze solárního zařízení na ziskovost jeho podnikání odpovídající uvedené návratnosti. Znamená pouze, že za obvyklých okolností a při vynaložení péče řádného hospodáře by zpravidla uvedené návratnosti mělo být u průměrného podnikatele podnikajícího v tomto oboru dosaženo. Proto tedy ne každé obtíže spojené s nutností unést břemeno solárního odvodu, byť by ve spojení s dalšími faktory zásadně ovlivnily hospodaření podnikatele, mohou mít likvidační účinky ve smyslu, v jakém je chápe náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11.

[33] Samotné rozhodnutí ve věci žádosti o posečkání s úhradou jiné daně musí být řádně odůvodněno a je samostatně přezkoumatelné ve správním soudnictví (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2006, č. j. 3 Afs 10/2003 – 106, ze dne 22. 4. 2011, č. j. 2 Afs 88/2010 – 70, nebo ze dne 19. 3. 2008, č. j. 9 Afs 131/2007 – 53; popř. i náleží Ústavního soudu ze dne 16. 4. 2006, sp. zn. IV. ÚS 49/04).

IV.C Námitka rozporu s unijním právem

[34] Stěžovatel dále namítal rozpor mezi § 7a až 7i zákona č. 180/2005 Sb. a směrnicemi č. 2001/77/ES a č. 2009/28/ES, a navrhl, aby Nejvyšší správní soud tento rozpor vyřešil předložením předběžné otázky Soudnímu dvoru.

[35] K této kasační námitce Nejvyšší správní soud uvádí, že jde o nepřípustnou námitku ve smyslu ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatel vznesl poprvé – jak sám do jisté míry přiznává – až v kasační stížnosti, přestože ji mohl uplatnit již v řízení před krajským soudem. Rozporem české právní úpravy solárního odvodu s unijním právem neargumentoval v žalobě ani obecným způsobem, krajský soud se tedy touto otázkou neměl důvod zabývat.

[36] Soud nicméně nad rámec připomíná, že souladem zákona č. 180/2005 Sb. se směrnicí 2001/77/ES, která byla s účinností od 1. 4. 2010 částečně a s účinností od 1. 1. 2012 zcela nahrazena evropskou směrnicí 2009/28/ES, se již několikrát zabýval a dospěl přitom k závěru, že jde o nedůvodnou námitku. Uvedené směrnice totiž nemají přímý účinek, a stěžovatel se jich proto nemůže dovolávat v řízení před vnitrostátním soudem (viz např. rozsudky NSS ze dne 23. 5. 2013, č. j. 7 Afs 17/2013 – 46, nebo ze dne 20. 12. 2012, č. j. 1 Afs 80/2012 – 40, publ. pod č. 2808/2013 Sb. NSS).

[37] S ohledem na výše uvedené neshledal Nejvyšší správní soud žádného důvodu pro položení předběžné otázky Soudnímu dvoru. Aplikovaná právní úprava odvodu za elektřinu ze slunečního záření nemá předobraz v žádné z norem evropského práva a žádná z těchto norem ani zavedení odvodu nebrání. Ostatně stěžovatel sám žádné konkrétní ustanovení směrnice, jehož výklad by měl být Soudním dvorem podán, neoznačil. Zavedením odvodu zcela nepochybně není kompromitován cíl směrnice, tedy dosažení stanoveného podílu energie z obnovitelných zdrojů, a nebyla ani porušena základní lidská práva a svobody namítané stěžovatelem, což vyplývá z náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11.

V.

Závěr a náklady řízení o kasační stížnosti

[38] Nejvyšší správní soud tedy neshledal námitky stěžovatele důvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo ani žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

[39] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť ve věci neměl úspěch.

[40] Žalovaný požadoval paušální náhradu nákladů řízení ve výši 300 Kč v souvislosti s jedním úkonem právní služby, spočívajícím v písemném vyjádření ke kasační stížnosti podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu. Žalovaný dovodil, že má nárok na paušální náhradu nákladů na základě § 36 odst. 1 s. ř. s. a nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13.

[41] K návrhu žalovaného Nejvyšší správní soud konstatuje, že rovnost účastníků řízení podle § 36 odst. 1 s. ř. s. není nikterak narušena, pokud žalovanému správnímu orgánu není v soudním řízení správním, ve kterém měl plný úspěch, přiznána paušální náhrada nákladů řízení. Ve smyslu § 13 odst. 1 a 3 advokátního tarifu náleží náhrada hotových výdajů účelně vynaložených v souvislosti s poskytnutím právní služby advokátovi, přičemž nedohodli-li se advokát s klientem na jiné paušální částce, činí tato částka 300 Kč za jeden úkon právní služby. Podle nálezu Ústavního soudu ze dne 7. 10. 2014, sp. zn. Pl. ÚS 39/13, „[z]ásadu rovnosti účastníků řízení ve smyslu článku 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod naplňuje přiznání paušální náhrady coby náhrady hotových výdajů podle jejich demonstrativního výčtu v § 137 odst. 1 občanského soudního řádu i účastníkovi řízení, který advokátem zastoupen není, a to v situacích, v nichž by účastníkovi řízení zastoupenému advokátem byla přiznána taková náhrada podle § 13 odst. 3 advokátního tarifu.“ A contrario z citovaného nálezu Ústavního soudu vyplývá, že paušální náhradu nákladů nelze přiznat účastníkovi řízení, pokud by mu paušální náhrada nákladů nepříslušela ani při zastoupení advokátem (viz rozsudek NSS ze dne 27. 11. 2014, č. j. 4 As 220/2014 – 20).

[42] Taková situace zcela jednoznačně nastala v nyní posuzované věci. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2007, č. j. 6 As 40/2006 - 87, publ. pod č. 1260/2007 Sb. NSS, „v případě, že v soudním řízení správním vystupuje jako účastník orgán veřejné správy v oboru své působnosti, není v zásadě důvodně vynaloženým nákladem, pokud se v takovém řízení nechá zastoupit. [...] Stejně tak Vrchní soud v Praze konstatoval, že povinnost správního úřadu jím vydané rozhodnutí hájit na soudě proti správní žalobě představuje samozřejmou součást povinností plynoucí z běžné správní agendy. Nelze proto spravedlivě žádat na žalobci, aby hradil náklady, vzniklé tím, že správní úřad udělil k zastupování plnou moc advokátovi (srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 1. 1998, č. j. 6 A 90/96 - 23).“ Podle citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu by žalovanému nemohla být přiznána paušální náhrada nákladů, pokud by byl zastoupen advokátem, a proto ve smyslu citovaného nálezu Ústavního soudu mu tato náhrada nemůže být přiznána ani v případě, že zastoupen není.

[43] Lze tedy uzavřít, že žalovanému žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. dubna 2015

JUDr. Lenka Kaniová
předsedkyně senátu